

T.C.
BAŞBAKANLIK

"Bilgi Toplumuna Doğru"
Taslak Rapor

Emrehan HALICI, Türkiye Bilişim Şurası Düzenleme Kurulu Başkanı

Türkiye'nin önünde iki temel hedef bulunuyor: **Avrupa Birliği Üyeliği**, ve **Bilgi Toplumu'na dönüşüm**.

Bu hedefler bir çok açıdan birbirleriyle örtüşmektedir. Çabalarımız;

- ➔ Çoğulcu ve katılımcı demokrasinin egemen olduğu,
- ➔ Hukukun üstünlüğünün benimsendiği,
- ➔ İnsan hak ve özgürlüklerinin en üst düzeyde geçerli olduğu,
- ➔ Rekabete dayalı ve istikrarlı bir ekonomik sistemin işlediği,
- ➔ Bilişim Teknolojilerinin ve internetin yaşamın her alanına ucuz, kaliteli, güvenli ve yaygın bir biçimde girdiği

bir Türkiye içindir.

Bu hedef ulaşmak için gerekli politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla; **Başbakanlık Müsteşarlığı, Türkiye Zeka Vakfı, Türkiye Bilişim Derneği, Türkiye Bilgi İşlem Hizmetleri Derneği, Türkiye Bilişim Vakfı** olarak “**Türkiye Bilişim Şurası**” düzenlemeye karar verdik.

Başbakanımız sayın Bülent Ecevit'in 4 Eylül 2001 tarihli yazısıyla duyurulan Bilişim Şurası'nda ele alınacak raporlarla ilgili olarak **300**'ün üzerinde uzman, yaklaşık **8** ay süren yoğun bir çalışma sergilediler.

Açılış Konuşmaları-Mesajlar

Devlet BAHÇELİ, Başbakan Yardımcısı

Çağımızda ülkeler bilim ve teknoloji anlayışlarını ve alt yapılarını değişen dünyaya uyum sağlayacak bir şekilde yenileme ve araştırma geliştirme etkinliklerini toplumsal faydaya dönüştürme yönünde önlemler almaktadır. Bilgi toplumuna geçiş sürecinde alınan bu önlemler ve geliştirilen stratejiler, ilgili bütün kesimlerin katılımıyla küresel, ulusal eğilim ve gelişmeleri gözeterek çalışmalarla gerçekleştirilmektedir.

İnsanların kısa zamanda çok iş yapma hırsları, yeni ve taze bilgiye aracısız erişme hevesi bilgi teknolojilerinin yaygınlaşmasını hızlandırmıştır. Küreselleşmenin temelini oluşturan bilişim teknolojileri, bütün dünya ülkelerini sınır tanımaksızın etkilemiş ve dünya coğrafyasını sanal tek bir devlet haline getirme yönünde hızla gelişmiştir. **Geleceğin dünyası ya da dünyanın geleceği bilgi teknolojileriyle şekillenecektir.**

Bilgi çağında toplumların başarısı, bilgiyi üretebilme ve bunu ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürebilme süreçlerine bakarak ölçülmektedir. Bu nedenle, Türkiye'nin bilgi toplumuna ulaşması yolundaki atılımların sürdürülmesi ve gerekli planlamaların yapılması bir zorunluluktur.

Genç, dinamik bir nüfusa sahip olan ülkemizde, İnternet teknolojilerini kullanma ve bu teknoloji ile üretim yapma talebi her geçen gün artmaktadır. İnternet teknolojilerinde bilgiye erişim çok kolay, fakat bilgiyi kaybetmenin de bundan daha kolay olduğunun farkındayız. Sanal ortamın güvenliği için devletimiz kapsamlı bir çalışma içersindedir. **Temel hedefimiz, vatandaşımızı seyahat etmeden ve zaman harcamadan, evinden iş yapabilir, eğitim görebilir ve bilgiyi üretebilir hale getirmektir.**

Bülent ECEVİT, Başbakan

Dünyaya yön veren ülkeler arasına girmemiz, bilgiyi ve bilişim teknolojilerini hem kullanan hem de üreten bir konuma gelebilmemizle gerçekleşebilir.

Bilgi ve iletişim alanında ve internetteki hizmetlerin yaygınlaştırılması, kalitesinin artırılması ve fiyatların düşürülmesi öncelikli hedeflerimiz arasındadır.

Halkımızın demokratik beklentilerinin karşılanması ve kamuda verimliliğin artırılması için vatandaşların devletle olan işlemlerini elektronik ortamda gerçekleştirebilmesi en etkin yoldur. Bu amaçla e-Devlet uygulamalarının planlı bir biçimde yaşama geçirilmesini amaçlıyoruz.

Ayrıca, küresel ekonomi içerisinde rekabet avantajı yaratmak ve pazar payını artırabilmek için elektronik ticaretin geliştirilmesi bir zorunluluktur.

Bunları gerçekleştirmek için, geniş seçenekli, fırsat eşitliğine olanak tanıyan ve hizmetlerin adil olarak sunulduğu bir "Bilişim Altyapısı" kurulması gerekmektedir.

Ülkemizin bilgi toplumuna dönüşmesi ve e-Avrupa+ projesinin ülke koşullarına göre uyarlanacağı bir e-Türkiye projesine ilişkin strateji, hedef ve eylem planlarının belirlenmesi bakımından Şura'nın yararlı sonuçlar üreteceğine inanıyorum.

Ömer İZGİ, TBMM Başkanı

Yeni bin yılda, ülkelerin zenginlikleri bilgi ve insan kaynaklarının zenginliği ile ölçülecektir.

Bunun farkına varmış olan ülkeler bilmektedirler ki, toplumların refah düzeyinin yükselmesi, üretimde verimliliğin ve kalitenin sürekli artmasına bağlıdır. Bunun temelini ise teknolojiyi kullanacak eğitilmiş insan gücü oluşturmaktadır. Bu nedenle de, gelişmiş ülkelerde ekonomi, devlet yönetimi, kamu hizmetleri, sağlık, eğitim gibi yaşamın pek çok boyutu, internet ve bilişim teknolojilerinin üzerine kaymış, bunun sonucunda bütün bu alanlarda olağanüstü iyileşmeler gözlenmiştir.

Bir yönetim uzmanının dediği gibi, internetle görünmeyen bir kıta oluşmuştur. Bu kıtada kendine sağlam bir yer edinmeyen ülkeler, görünen kıtalardaki yerlerini koruyamayacaklardır.

Ülkemizin de kalkınma yarışından ve çağdaş uygarlık hedefinden kopmaması ve bilişim alanında dünyada yaşanan gelişmelerin gerisinde kalmaması için, bilgi toplumuna ulaşmanın tüm koşullarını ulusal bir politika çerçevesinde ele alması bir zorunluluktur. Ülkemizin, güçlü toplum-güçlü devlet konumuna geçebilmesi için, sınırları dışındaki girişimleri dikkatle değerlendirmesi ve geride kalmamak için gereken her türlü çabayı göstermesi gereklidir.

Yeni bir çağa girdiğimiz bu günlerde, 'serbestçe düşünebilen, vicdan hürriyetini benimsemiş, bağımsız bilim peşinde koşan nesillere halen ihtiyacımız vardır. Türkiye'ye yeni bir vizyon vermek, yeni bir misyon kazandırmak ve hedefe ulaşmak için yeni bir şevk yaratmak zorundayız. Küreselleşmenin ekonomik ve sosyal yaşamı derinden etkilediği bir dönemde, insanımıza bilgi toplumunun gereklerine her yönüyle uygun özellikler kazandırmak zorundayız.

Ahmet Necdet SEZER, Cumhurbaşkanı

Bilgi toplumunun dünyada yarattığı dönüşüm sanayi devriminin getirdiği köklü değişikliklerden daha hızlı olmuştur. Gelişmenin temel dinamiği olan bilginin üretimi, yayılması ve paylaşılması bu süreçte yaşamsal önem taşımaktadır. Bu sürecin hızlandırılması, ülkelerin bunu temel alan politikaları yaşama geçirmeleri ile olanaklı kılınabilir.

Bilişim teknolojilerindeki hızlı gelişimi kullanarak bugün bilgi toplumu aşamasına giren ileri ülkeler zenginliklerden daha çok pay alarak yurttaşların gönenç düzeyini yükseltmekte, dünyanın gelişimine yön vermektedir.

İnsanlar ve ülkeler arasındaki zaman ve uzaklıkları ortadan kaldıran, sağladığı etkili ve hızlı iletişimle toplumları bilginin yol göstericiliğinde evrensel değerler sisteminde buluşturan, katılımı ve paylaşımı artıran bilgi toplumu düzeyine ulaşmak, çağımızda insanlığın ortak amacıdır.

Demokrasi ve insan hakları gibi kavramlar, bu gelişmelerle birlikte özgürlükleri ve katılımı genişletecek yeni anlam ve içerik kazanmaktadır. Bilgi teknolojisindeki gelişmeler buna ortam hazırlamakta, bilgisayar sisteminin ve gelişmiş iletişim araçlarının sunduğu olanaklar halkın karar alma sürecine doğrudan katılacağı demokratik sistemleri öne çıkarmaktadır.

Böylece bilginin üretimine katkıda bulunan ve onu kullanan bireylerin oluşturacağı bilinçli toplumlar, temsili demokrasinin sınırlı özgürlüklerinden doğrudan demokrasinin katılımcı ortamına geçmektedir.

Kendilerini bilgi toplumunun gereklerine göre yapılandıran ülkeler, demokrasi, insan hakları, hukuk ve ekonomi alanlarındaki gelişmelerini sürdürerek geleceğe güçlenerek ulaşacak; buna uyum sağlayamayan toplumlar ise edilgen ve zayıf bir rol üstleneceklerdir.

Türkiye'nin bilgi toplumu ereğine ulaşması için hepimiz üzerimize düşen sorumlulukları yerine getirmeli, eksikliklerimizi gidermeli, bilişim teknolojilerinin getirdiği olanaklardan yararlanmak için gerekli çalışmaları planlı biçimde yürütmeliyiz.

Çalışma Grupları

» çalışma grupları
» Sektörün Gelişimi

» çalışma grupları
» İletişim Alt yapısı

» çalışma grupları
» e - Ekonomi

» çalışma grupları
» e - Devlet

» çalışma grupları
» Hukuk

» çalışma grupları
» Eğitim

» çalışma grupları
» Ar-Ge

Türkiye'nin yaşadığımız çağı yakalayabilmesi, bilişim sektöründe dünya standardına ulaşmasına bağlıdır. Bilişim sektörü hem diğer bütün sektörleri tetikleyen hem de üretim sektörleri içerisinde ağırlığı giderek artan, başlı başına bir sektör konumuna gelmiştir.

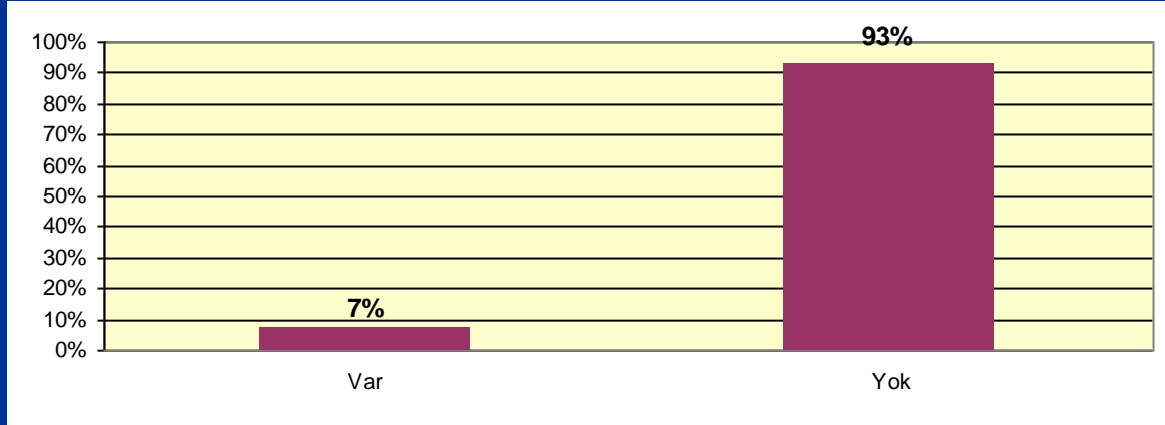
Bilişim Sektörünün gelişimindeki stratejilerin doğru olarak belirlenmesi için, öncelikle sektörün dünyadaki ve ülkemizde durumunun istatistiksel sonuçları belirlenmelidir:

- ➔ Rakamlara bakıldığında ülkemizde bilişim sektörünün en az % 30-35'ler düzeyinde bir büyüme hızına kavuşması gerektiği, açıkça görülmektedir. Farklı ölçütlerde değerlendirmeye gidildiğinde daha da çarpıcı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Türkiye her 100 kişiye düşen bilgisayar sayısı sıralamasında OECD ülkeleri arasında en sonda yer almaktadır.
- ➔ Rakamlarla saptanan bu somut durum, bilişim sektörünün asıl sorunlarının saptanmasında ve temel çözüm yollarının bulunmasında zaman yitirmeden ortak hareket etmek gerekliliğini ortaya koymuştur.
- ➔ Bu yüzden, gerçek çözümlerden biri, sektörün kurumsallaşma gereksiniminin karşılanması, işbirliği için iletişim teknolojilerinin yöntemli ve paylaşımcı kullanılmasıdır.
- ➔ Bilgi ağının bilişim sektörünün içinde yer alan tüm kurumların sorunlarına zamanında çözüm getirebilmesi için, ortak hareketi yaşama geçirecek bir bilişim birlikteliğinin yaşama getirilmesi gerekir. Bu konu, devlet düzeyinde ele alınmalı ve düzenlenmelidir.

Bu temel görüş çerçevesinde yapılan hedef planlar ve çözüm önerileri şöyle sıralanmıştır:

- ➔ **Türkiye’de bilişimin ve bilişim sektörünün yeri ve önemi ulusun gündemine taşınmalıdır.** Bu önerinin gerçekleştirilmesi, kesinlikle, hükümet, siyasal partiler ve yöneticileri dahil olmak üzere, tam bir devlet desteğinin bu konuya ciddi anlamda sahip çıkmasıyla mümkün olacaktır.
- ➔ **Bilgi teknolojileri ve politikaları konusunda bir bilişim birlikteliği çerçevesinde bir ulusal bilişim tasarısı hazırlanmalıdır:** Oluşturulacak ulusal politikalar ışığında belirli bir takvime bağlı olarak, BT üretilmesi, BT kullanımının toplumda yaygınlaştırılması konusunda somut hedefleri, görevli kurumları, yapılacak işleri belirleyen, esnek, gelişen koşullara ve teknolojiye göre sürekli güncellenen bir birliktelik taslağı hazırlanmalıdır.
- ➔ **Kurumsal yapılanma gerçekleştirilmelidir:** Ulusal politikaların belirlenmesinde, aralarında organik bağlar olan katılımcı ve saydam bir birlikteliğe gidilmelidir. Bu birlik için gereken yasal ve finansal destek sağlanmalıdır. Bu yapılanmada kamu kurumlarının yanı sıra özel sektör, üniversiteler, mesleki ve sivil toplum kuruluşları da yer almalıdır.
- ➔ **Kamu hizmetlerinde bilgi teknolojilerinden yararlanılmalıdır:** Kamu kurum ve kuruluşlarında ve yerel yönetimlerde bilgi teknolojileri ve İnternetin kullanımı özendirilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır. Ayrıca, fırsat eşitliği ve ucuz erişim sağlanarak toplumda herkesin İnternete erişmesi ve bilgi okur yazarı olması hedeflenmelidir.
- ➔ **Türkiye bilgi teknolojileri üretmelidir:** Başta yazılım olmak üzere tüm bilişim sektöründe geniş bir yelpazede ve genelde kritik teknolojilerde üretim yapılmalıdır. Bilgi teknolojileri sektöründe AR-GE ve üretim alanlarında gerekli teşvik ve planlama yapılmalıdır.
- ➔ **İletişim ağında varolan temel ekonomik sorunlar halledilmelidir:** Bilgi toplumu olabilmek için, her an gelişen bilgisayar donanımları ve yepyeni yazılımlar için olabildiğince imkan yaratılmalıdır.
- ➔ **Eğitilmiş insan gücü açığı kapatılmalıdır:** Bilişim sektörünün ülkenin geleceğine dönük bir yatırım olduğu unutulmadan, bilişimin dünyadaki gelişimini izleyip üretim alanında belli düşünceler oluşturacak bağımsız ve profesyonel ekipler yetiştirecek eğitim politikaları geliştirilmelidir.

Türkiye'de Evde İnternet Bağlantısı Sahipliği (TÜBİTAK-BİLTEN 2000)

İletişim sektörünü rekabete açmaya karar veren ve bu kararlılığını uluslararası anlaşmalarla taahhüt etmiş olan Türkiye, kararını yerine getirmek için gereken adımları atmakta gecikmiştir.

Dünya deneyimlerinden yararlanarak her ülkenin devlet tekellerinin kaldırılması sürecini çok yönlü düşünerek planlaması gerekmektedir: **Devletin telekomünikasyon kuruluşunun ülkeye yarar getirecek koşullarla özelleştirilmesi** yanında özel sektör firmalarının bu alanda hizmet vermeye dönük gereksinmelerine yanıt verilmesi gerekmektedir.

Türkiye dünya ile bütünleşmek, gelişmiş ülkelerle yarış içinde işbirliği yapmak için gerekli iletişim altyapısını oluşturmak zorundadır.

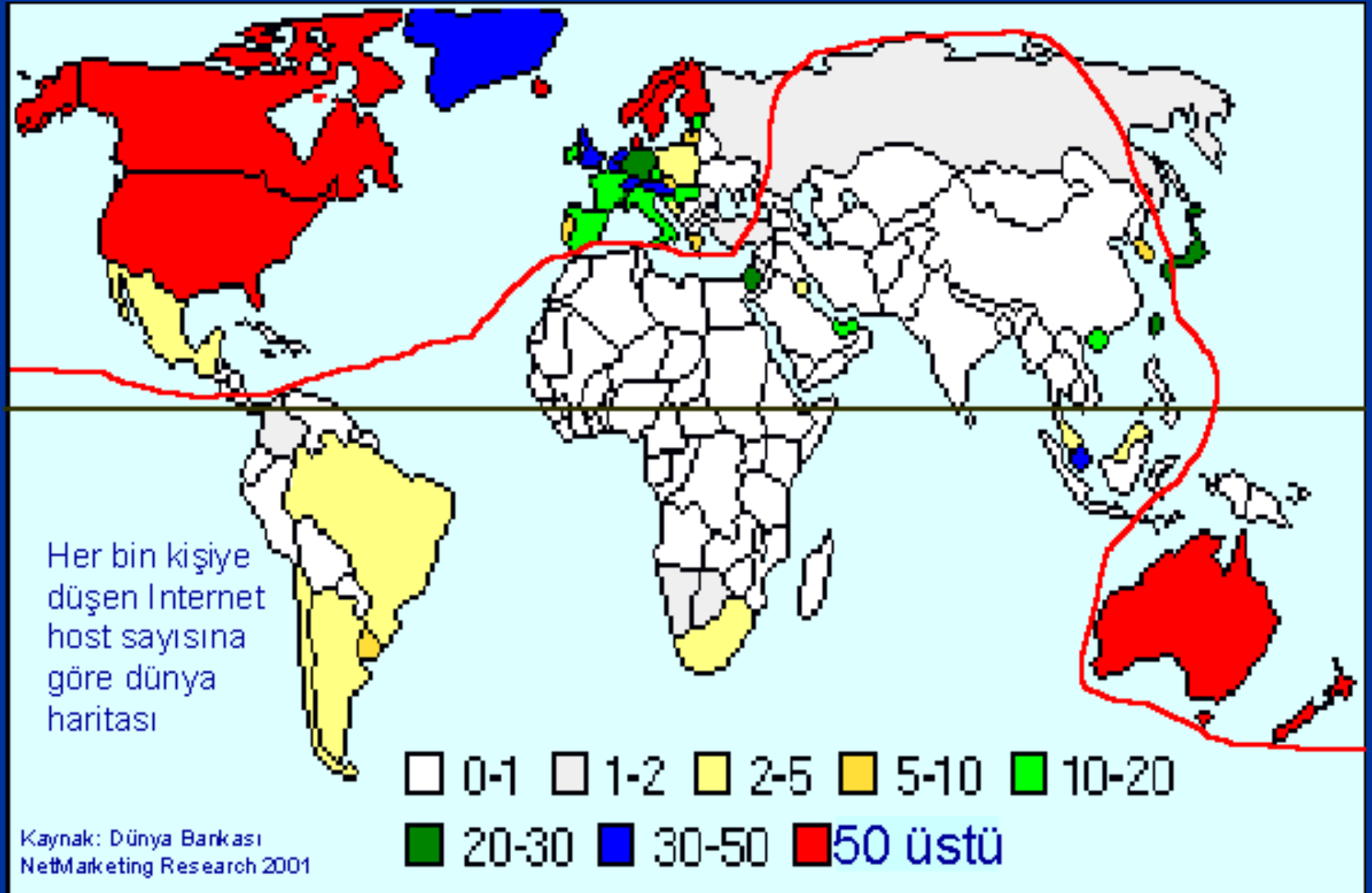
Yabancı sermayenin Türkiye'ye gelmek için aradığı temel koşullar arasında iletişim altyapısı önemli bir yer tutmaktadır.

Hizmetleri zenginleştirecek ve çeşitlendirilmesine yarayacak olan "servis sağlayıcı işletmelerin" teşvik edilerek önlerinin açılması gereklidir.

Bugün gelişmiş ülkelerde bilgiye ulaşmanın en kolay yolu internet teknolojisinden geçmektedir. Bu olanağın ülkenin her köşesine kadar yaygınlaşması gözetilmelidir. Buna ek olarak herkese ulaşan ve herkesin katlanabileceği bedeller karşılığı sunulan bir telekomünikasyon hizmeti, bireysel özgürlüklerin gelişmesine yardımcı olacaktır.

Ülkelerin iletişim altyapısındaki konumlarını gösteren "**Sayısal Uçurum Haritası**"nda Türkiye "sınırdan" bulunmaktadır. Türkiye gelecekte bu haritanın neresinde yer alacağına şimdiden karar vermek zorundadır. Bundan sonraki beş yılda, iletişim sektöründe uygulayacağımız uzun vadeli ve istikrarlı politikalar, haritanın neresinde yer alacağımızı belirleyecektir.

Bilgi Uçurumu (Digital Divide) Haritası

Bilişim hizmetlerinin çağdaş standartlarda verilebilmesi için öncelikli olarak yapılması gerekenler arasında **telekomünikasyon sektörünün her türlü tekelden arındırılması** yer almaktadır. İletişim sektöründe kaynak ihtiyacı yüksek olduğundan ve geri dönüşü ancak orta-uzun vadede olabileceğinden, uzun vadeli kredilerin teşvik edilmesine gerek bulunmaktadır.

Haberleşmeden alınan vergilerin makul bir seviyeye indirilmesi gerekmektedir.

GSM baz istasyonlarının kurulmasına ilişkin sorunların bir an önce çözülmesine gerek vardır.

Telekomünikasyon Kurumu ve Rekabet Kurumu'nun bu sektörde rekabetçi işleyişin ve verimli bir hizmet sunumunun bütün unsurlarıyla gerçekleşmesini sağlaması gerekmektedir. Bu sektörde tekelin kaldırılma tarihi mümkün olduğunca öne çekilmelidir.

Günümüzde son kullanıcıya, hızlı ve kesintisiz internet, veri, ses ve video gibi çoğulortam (multimedya) hizmetleri ulaştırılırken, altyapıdaki darboğazın aşılması amacıyla bir kısım teknolojiler geliştirilmekte ve kullanılmaktadır. Özellikle iş dünyasında hızlı ve kesintisiz internet erişimine sahip olmak artık bir lüks olmaktan çıkmış, KOBİ'lerle serbest çalışanlara kadar ulaşılması gereken bir zorunluluk durumuna gelmiştir. Bilim adamı, öğrenci ve toplumun diğer bütün kesimlerinde internet üzerinde bilgiye daha hızlı ve güvenli bir şekilde ulaşabilmek, çoğulortam hizmetlerinden makul fiyatlarda yararlanmak, bilgi çağının gereklerinden biri olmuştur.

OECD raporunda Türkiye ne yazık ki geniş bantlı hizmetler alanında ilerleme kaydetmemiş ülkeler arasında sayılmaktadır. Ülkemiz, gerek ekonomik sıkıntılar ve finansal darboğaz, gerekse kamu idaresinde yaşanan bir takım aksamalar yüzünden bu süreçte geri kalmıştır. Geniş bant hizmetler alanında uygun altyapı koşullarının sağlanması, Türkiye'nin kritik öncelikleri arasında yer almalıdır.

Bilişim Teknolojileri (BT) ve internet bütün dünyada ekonomik faaliyetlerin yürütüldüğü ortamı değiştirmiştir. İş ve işçi tanımları, işveren çalışan ilişkileri, üretim ve pazar ortamları bu yeni teknolojilerden derinden etkilenmekte ve değişmektedir.

Bilişim Teknolojilerini etkin bir biçimde kullanarak **e-işletme**'ye dönüşebilen ve **e-Ekonomi**nin isteklerine genellikle uyum sağlayabilen şirketler uluslar arası pazarlarda rekabet üstünlüğü kazanmışlardır. İşte bu nedenle günümüzde, bilişim sektörü toplumsal ve ekonomik gelişme açısından stratejik bir öneme sahiptir.

Bilişim sektörü bütün dünyada ekonominin genelinden daha hızlı büyümüştür. Türkiye'de de durum budur. Ancak, sektör ürünlerinin üretim ve ihracatında dünya hızının çok altında kalmıştır. Türkiye bu hızı artırmanın gereklerini yerine getirmek zorundadır. Bu konuda hem özel sektöre hem de kamuya düşen görevler vardır.

e-Ekonomi'nin temel aktörlerini;

- ➔ kamu
- ➔ özel sektör
- ➔ hizmet sağlayıcılar
- ➔ sivil toplum kuruluşları
- ➔ eğitim kurumları
- ➔ yerel yönetimler
- ➔ elektronik iş koşullarını düzenlemekle yükümlü kurumlar

oluşturmaktadır. Hepsinin de bu yeni ortamın gelişmesi ve etkin kılınması açısından ortak sorumlulukları ve görev/işlevleri bulunmaktadır.

e-Ekonominin yapılanmasında **devletin "yeni" rolü** özel bir önem taşımaktadır. Bu rolde bütün birey ve şirketlerin bilgiye "**ödenebilir bir bedel**" üzerinden erişebilirliğini sağlamak, gerekli yatırımların yapılması için uygun ortamı ve iklimi yaratmak öne çıkmaktadır.

Bu bağlamda Türkiye'nin bilgi toplumuna geçiş sürecinde e-Ekonominin yapılanması açısından stratejik öncelikler şöyle sıralanabilir:

- ➔ Yeniliğin, yaratıcılığın, tüketici seçiminin e-Ekonomide etkin olabilmesi için, tekno-park, tekno-kent modeli yapılanmalara Ar-Ge desteğini de sağlayarak hız vermek,
- ➔ KOBİ'lerin e-Ekonominin koşullarında gelişmelerini teşvik etmek ve giderek bütün işletmelerin e-işletme niteliğini kazanmalarını sağlamak,
- ➔ e-Ticaret yoluyla üreticilerle tüketicileri buluşturan yapıları etkinleştirici girişimleri sağlamak,
- ➔ Türkiye'de e-Ekonomi'nin güçlenebilmesi için nitelikli işgücünü yetiştiren ve yeniden ülke içine çekebilecek politikaları yaşama geçirmek,
- ➔ e-Ekonomi'de kazanılan faydanın toplumun bütün katmanlarına dağılabilmesi için sayısal uçurumu azaltacak, geri kalmış bölgelere dönük altyapı ve eğitim politikalarını yaşama geçirmek,
- ➔ e-Ekonominin işleyişine aykırı aşırı düzenlemelerden kaçınan, gerekli destekleri sağlayan, rekabetçi politikaları işler kılmak,
- ➔ Şirket ve kurumların önümüzdeki 10-20 yıllık dönemlerde e-Ekonomi çerçevesinde gelişme perspektiflerini ve stratejilerini şimdiden tasarlamak, bunun için gerekli araştırmaları sürekli kılmak,
- ➔ Elektronik ödeme ve kredi işleme yetkisini de yasalar kapsamına almak.

e-Devletten kavram olarak anlaşılması gereken, devletin vatandaşlarına karşı yerine getirmekle yükümlü olduğu görev ve hizmetler ile vatandaşların devlete karşı olan görev ve hizmetlerinin karşılıklı olarak elektronik iletişim ve işlem ortamlarında kesintisiz ve güvenli olarak yürütülmesidir.

Bu bağlamda, devletimizin önemli hedeflerinden biri, dünya üzerindeki bilgiye en çabuk, en doğru şekilde ulaşmak ve bu bilgiyi işleyerek toplum tarafından mümkün olan en geniş ölçüde paylaşılmasını sağlamaktır. Bu yaklaşım, toplumumuzun dünyadaki saygınlığını artıracak ve bu alandaki ihtiyaçları en iyi şekilde yanıtlayarak yaşamı kolaylaştıracaktır.

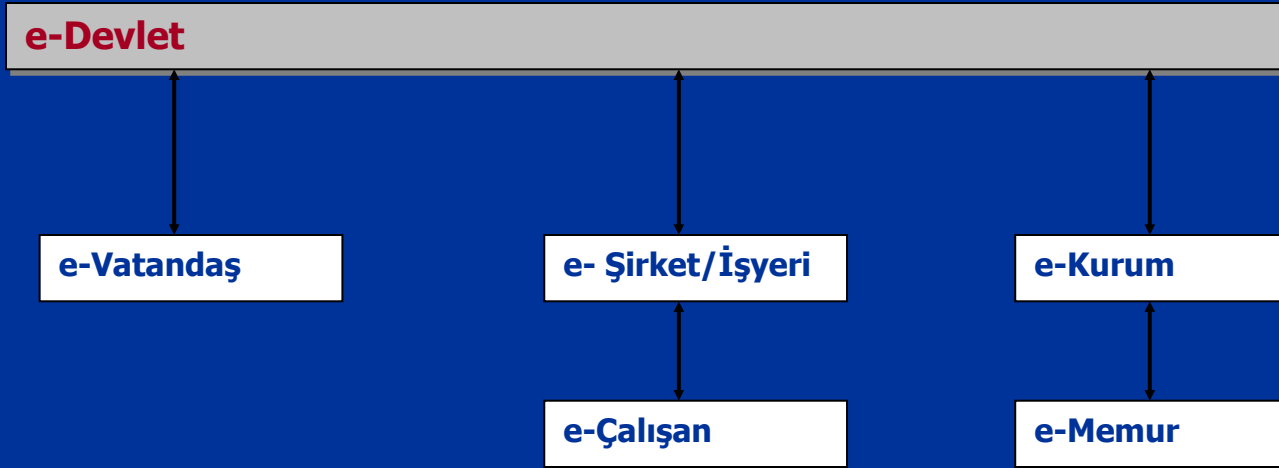
Şeffaf, saygın ve güvenilir bir devlet olmanın ön koşulu, yaşananları ve düzenlemeleri halkla, açık olarak paylaşmaktır. Tüm bu süreçler, ancak bilişim teknolojilerinin devlet işleyişinde etkin ve verimli kullanımı ile olanaklıdır.

Bu durumda, kamu sektörünün hizmetleri etkinleştirilerek, topluma en hızlı, en açık bir biçimde ulaştırılması zorunlu olmaktadır.

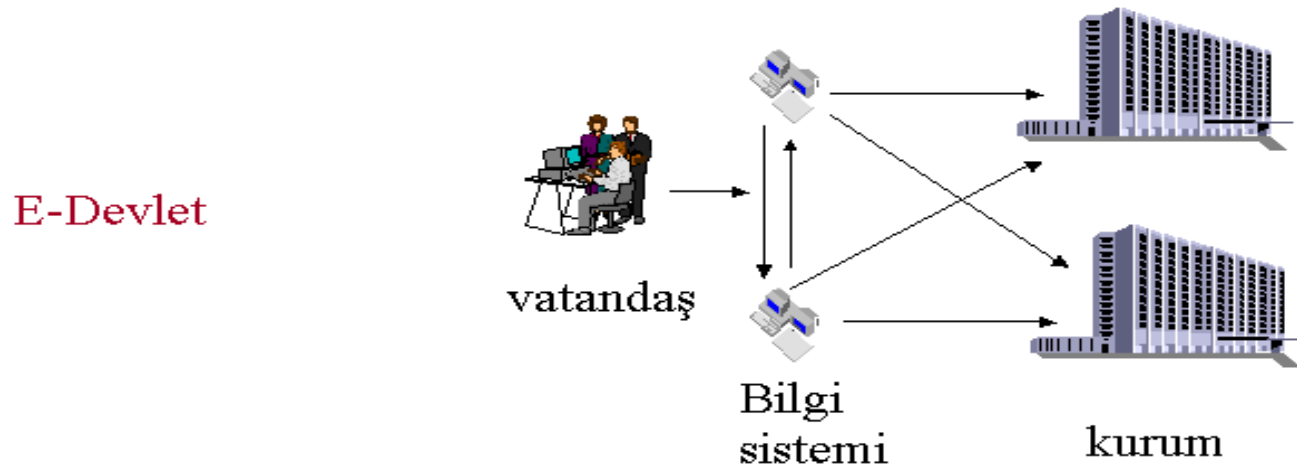
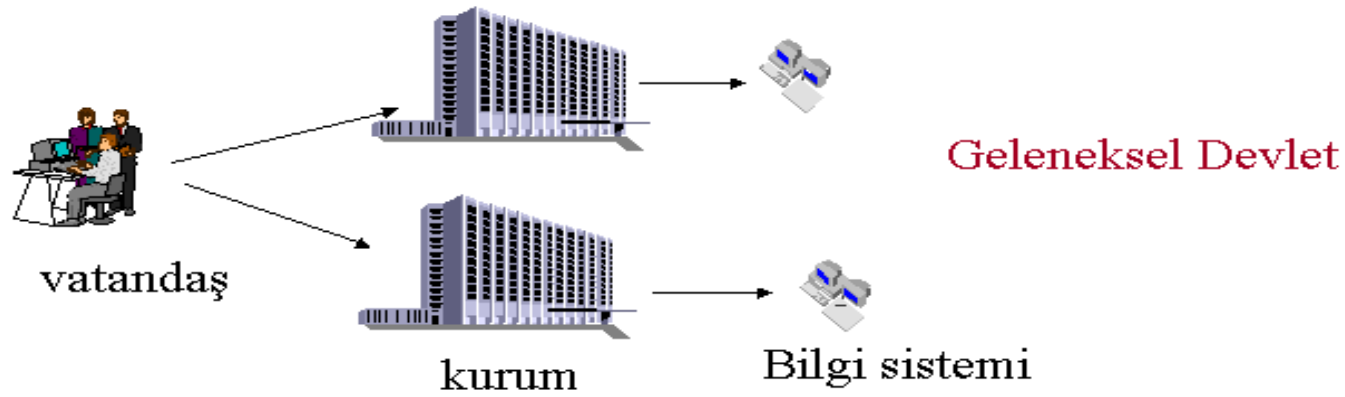
Hedefimiz, halkına değişimi iyi anlatmış, e-Devlet mekanizması için gereksinim duyulan altyapıyı oluşturmuş, devlet fonksiyonlarını yerine getirenleri gerekli bilgilerle donatmış ve sunduğu hizmetleri bilişim ortamına aktarmış bir DEVLET yapısına ulaşmak olmalıdır.

Türkiye, bilişim teknolojilerine hakim, bütün dünyada aranan niteliklere sahip uzman kadrolara sahiptir. Bu kadroları 'e-Devlet' hedefi etrafına odaklamak başarının en önemli öğelerinden birisi olacaktır. Bir başka avantajımız da, halen önemli kamu bilişim projelerinin varlığıdır. Bu noktada gereksinme, söz konusu projelerin belli bir hedef etrafında uyumunun sağlanmasıdır.

e-Devletin Temel Unsurları

Geleneksel Devlet / e-Devlet Yapılanmasında “Vatandaş, Kurumlar ve Bilgi Sistemleri” Arasındaki Etkileşim

'e-Devlet' olabilmek için, hiç zaman yitirmeden acilen alınması gereken önlemler arasında şunlar yer almaktadır :

- ➔ e-Devlet'in, tümüyle teknolojiyle sınırlı bir atılım olmayıp, **'değişim süreçleri'**ni benimsemiş bir yönetim anlayışı olduğunun, önce tüm devlet kademelerinde sonra da tüm toplum katmanlarında benimsenmesinin sağlanması,
- ➔ Kültürün, eğitim süreçlerinin her evresine sokulması ve eğitiminin verilmesi,
- ➔ Tüm kamu yönetim süreçlerinin, e-Devlet yaklaşımı ile yeniden yapılandırılması, bu çerçevede verimliliğin temel alınması,
- ➔ Ülkemiz bilişim politikalarını oluşturacak, uygulamaları koordine edecek, denetleyecek ve gereksinimleri saptayıp önlemleri alacak, özerk bir oluşumun (Singapur ve İngiltere örneklerinde olduğu gibi) kurulması,
- ➔ Vatandaşın devlet işleyişine katılımının sağlanması,
- ➔ Kamuda çalışan bilişim personelinin nitelikli olabilmesinin sağlanması; istihdam, özlük hakları, terfi ve hizmet içi eğitim mekanizmalarının yeniden düzenlenmesi,
- ➔ Kamudaki bilgi işlem yapılarının dünya standartlarında oluşumunun sağlanması,
- ➔ Devletin şu an kullandığı bilişim altyapısının, daha verimli, paylaşımcı ve uyumlu çalışmasının sağlanması,
- ➔ Kamu hizmetlerindeki mükerreriğin önlenmesi için e-Devlet portalının kurulmasının hızlandırılması,
- ➔ Veri standartlarının oluşturulması,
- ➔ Bilgi paylaşımı ve iletişim kültürünün oluşturulması,
- ➔ e-Devleti tetikleyici öncelikli projelerin yaşama geçirilmesi,
- ➔ Gereksinme duyulan e-Devletin gereklerini de karşılayan düzeye getirilmiş mevzuat değişikliklerinin acilen yapılması,
- ➔ İletişim alt yapısının olması gereken düzeye getirilmesi,
- ➔ Güvenlik alt yapısının oluşturulması.

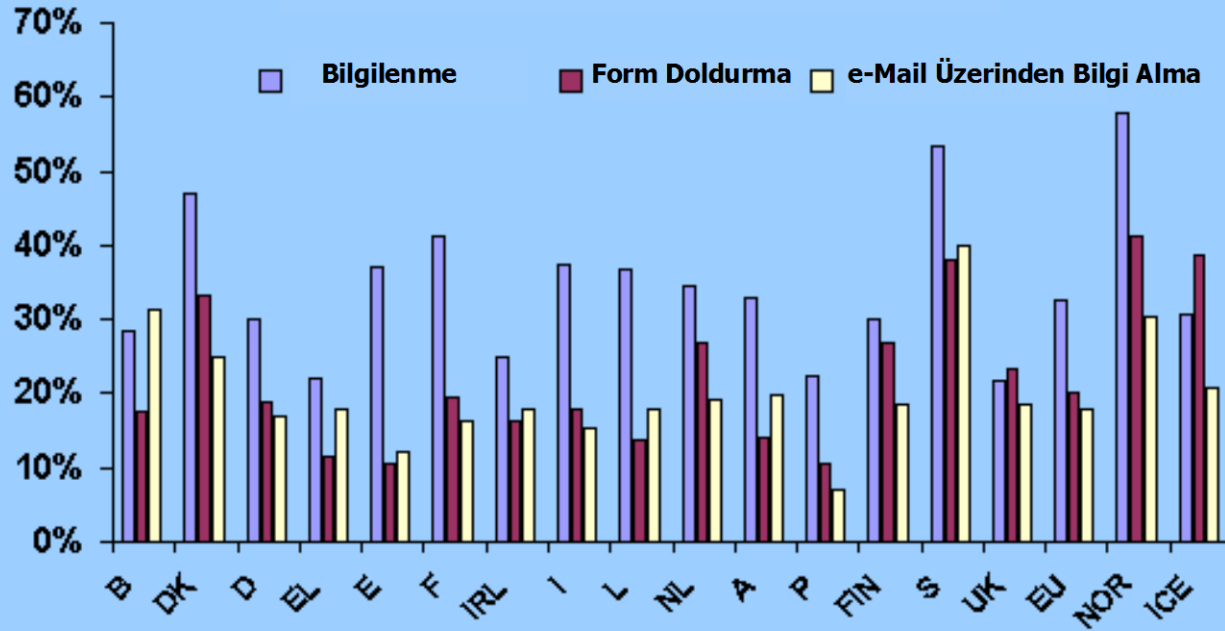
e-Devlet, Dünya ve Türkiye

E - DEVLET KULLANIMI		
YÜKSEK	ORTA	DÜŞÜK
NORVEÇ(%53)	ESTONYA(%25)	İNGİLTERE (%11)
DANİMARKA(%47)	HİNDİSTAN(%22)	MALEZYA (%11)
KANADA(%46)	FRANSA(%18)	LATVİYA (%8)
FİNLANDİYA(%45)	MACARİSTAN(%18)	SLOVAKYA (%8)
ABD(%34)	İSPANYA(%17)	LİTVANYA (%5)
HONG KONG(%31)	ÇEK CUM.(%17)	POLONYA (%5)
AVUSTRALYA(%31)	ALMANYA(%17)	RUSYA(%3)
HOLLANDA(%31)	KORE(%17)	ENDONEZYA (%3)
TAYVAN(%26)	JAPONYA(%16)	TÜRKİYE (%3)

6 Kasım 2001— Taylor Nelson Sofres tarafından 27 ülkede gerçekleştirilen e-Devlet araştırmasına göre, Türkiye internet üzerinden kamusal hizmetlerin kullanımında %3 ile Endonezya ve Rusya ile birlikte sonuncu sırada yer alıyor. Araştırmaya alınan ülkeler genelinde yetişkin nüfusun %26'sı internet üzerinden kamusal hizmetlerden yararlanırken, Türkiye'de nüfusun %3'ünün bilgi almak veya kamusal hizmetlerden yararlanmak amacıyla İnternet üzerinden devlete ait kamusal siteleri ziyaret ettiği ortaya çıkıyor.

e-Devlet ve AB

ÜLKELER VE ON-LINE KAMU HİZMETLERİNDEKİ ORANLAR
Haziran 2001

Source: Eurobarometer June 2001

Bilginin üretimi, işlenmesi, depolanması ve aktarılmasıyla ilgili gelişmeler sonucunda ortaya çıkan ve bilgi toplumuna geçiş olarak da adlandırılan değişim süreci içerisinde, geleneksel yönetsel (kurumsal) yapılar şekil değiştirmekte; uygulanagelen hukuk kuralları, toplumsal dinamikler arasındaki bu yeni etkileşime ayak uydurmaya zorlanmaktadır.

Bu çerçevede, bilgi toplumundaki ilişkileri düzenleyecek olan hukuki altyapı, yeni ve köklü değişiklikler içeren yasal düzenlemelerin yapılmasına, varolan yasal düzenlemelerin de yeniden gözden geçirilmesine gereksinme göstermektedir.

Yapılacak yasal düzenlemelerin, bilginin evrensel bir şekilde yayılmasını sağlayan bilişim teknolojilerinin yaşamsal önemini ve katılımcı yapısını ön planda tutarak yapılması gereği somut bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Bilgi toplumuna geçişin ana unsurlarından biri olan bilişim teknolojileri ile ilgili olarak yapılacak hukuki düzenlemelerde, yaşanan deneyimlerden de yararlanılarak, genel kabul görmüş birtakım ilkeler temel alınmalı ve hukuki düzenlemeler bu ilkeler gözetilerek yapılmalıdır.

Söz konusu ilkeler şu şekilde sıralanmaktadır:

- ➔ Yapılacak tüm hukuki düzenlemelerde, bilgi toplumunun gerçekleşmesindeki rolü tartışmasız olan, **düşünce ve ifade özgürlüğünün** korunmasına özen gösterilmelidir.
- ➔ Yasal düzenlemeler **saydam ve paylaşımcı bir süreçten** geçirilerek gerçekleştirilmeli, katılımcılık en üst düzeyde sağlanmaya çalışılmalıdır.
- ➔ Düzenlemeler teknolojinin gelişmesini engelleyici olmamalı, tersine **esnek** bir çerçevede ve teşvik edici olmalıdır.
- ➔ Bilişim teknolojilerinin son derece hızlı geliştiği göz önünde tutularak, **hukuk açısından teknolojiler arasında tercih yapılmamalı** ve teknolojik yansızlık ilkesi benimsenmelidir.
- ➔ Çeşitli uluslararası kuruluşlarca geliştirilen ve üzerinde geniş çaplı uzlaşma sağlanan uluslararası düzenlemeler ve sözleşmeler, ülke çıkarları ve koşulları gözetilerek dikkate alınmalı ve bu yöndeki çalışmalar sürekli izlenmelidir.
- ➔ Hukuki düzenlemeler yapılırken, düzenlemeler arasında uyum gözetilerek, olası uygulama sorunlarının önüne geçilmeye çalışılmalıdır.
- ➔ Teknolojinin sürekli geliştiği göz önüne alınarak, hukuksal düzenlemelerin hem teknik hem de ilkesel olarak sürekli gözden geçirilmesi ve güncellenmesi sağlanmalı; geniş katımlı, saydam ve sürekli çalışan kurumsal bir mekanizma yapılandırılması düşünülmelidir.
- ➔ Bilişim ve internet konularında çalışacak **ihtisas mahkemelerinin** kurulması konusu gözden geçirilmelidir.
- ➔ Bilişim teknolojilerinin hukuka yansımaları ile ilgili olarak eğitimden etkin bir araç olarak yararlanılmalı, yargı sürecinin aşamalarında yer alan kişilere konuyla ilgili, özel eğitimler verilmelidir. Hukuk eğitimi, temel bilişim teknolojileri eğitimini de kapsamalıdır.

Bu ilkeler gözetilerek aşağıda belirtilen konularda yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesine öncelik tanınmalıdır:

- ➔ **Kişisel verilerin korunması ve gizliliğinin sağlanması,**
- ➔ **Vatandaşların kamuya ait bilgilere erişim hakkının ve ulusal güvenlikle ilgili hassas bilgilerin uluslar arası standartlarda ve çağdaş dünyanın gereklerine uygun olarak sınıflandırılmasının sağlanması,**
- ➔ **Elektronik imzaya hukuksal geçerlilik sağlanması, elektronik kayıtlara ispat gücü verilmesi ve gerekli kurumsal yapının (onay makamı) oluşturulması,**
- ➔ **İnternet Servis Sağlayıcılarının sorumluluklarının düzenlenmesi,**
- ➔ **Tüketici haklarının korunması,**
- ➔ **Fikri hakların korunması,**
- ➔ **Bilişim teknolojileri alanına özgü suç ve cezalara yönelik yasal düzenlemeler yapılması**
- ➔ **E-devlet yapısına özgü düzenlemelerin gerçekleştirilmesi,**

Yukarıda belirtilen alanlarda yapılacak düzenlemeler, bilgi toplumuna geçişte stratejik önceliğe sahiptir. Bu düzenlemelerin belirtilen ilkeler ışığında yapılması sonucunda, toplumsal ve bireysel yaşamın her alanında belirleyicilik işlevi üstlenen bilginin, fikri emeğin ve yaratıcılığın değerinin tanındığı, saygı gösterildiği ve korunduğu dinamik bir hukuk alt yapısı kurulması, düşünce ve ifade özgürlüğü başta olmak üzere, hukuk devletinin temel ilke ve kuralları çerçevesinde gerçekleştirilmiş olacaktır.

Günümüzde ülkelerin zenginlikleri, öncelikle bilgili ve eğitilmiş insan kaynaklarının zenginliği ile ölçülmektedir.

Avrupa Birliği'ne tam üye olma sürecindeki ülkemizin genç ve dinamik nüfusu ile, etkili bir ekonomik bir güç oluşturabilmesi bireylerini eğiterek bilgi toplumuna dönüşümüyle sağlanabilir.

Türkiye 21. yüzyılda varlığını sürdürebilmek için Milli Eğitimini ciddi bir biçimde yeniden yapılandırmak zorundadır. Eğitim sistemimiz geleceğin bilgi toplumunun bireylerini yetiştirmeye yönelik olmalıdır.

Bu eğitimin ilkeleri ise;

- ➔ Toplumumuzun tüm kesitlerinde yaratıcı, esnek, yenilikçi ve dünyaya açık düşünce biçimini oluşturmak,
- ➔ Bireylerimizin yaşam boyu eğitimini sağlamak ve sosyal sorumluluğunu geliştirmek,
- ➔ Okullarımızı kendi aralarında ve çevrelerindeki dünya ile bağlantılandırmak,
- ➔ Yeni eğitim yöntemleri kullanarak eğitimde etkinliği ve verimliliği artırmak,
- ➔ Milli Eğitim Sistemimizin kurumsal ve yönetsel mükemmeliyetini sağlamaktır.

Bu temel hedefleri yaşama geçiren politika ve stratejileri üretmek, gerekli planları ve eylemleri yapmak üzere ülkemizin tüm kaynaklarını seferber ederek bilgili insan gücü yetiştirmek en önemli önceliğimiz olmalıdır.

OKULÖNCESİ, İLK VE ORTA ÖĞRETİM

Gerek Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki gerekse okullarımızdaki yönetsel ve mali yapılanma AB normlarına göre düzenlenmeli ve bunun için genel bütçeden eğitime ayrılan pay varolanın en az 3 katı artırılmalıdır.

Türkçe içerik geliştirme konusunda, Milli Eğitim Bakanlığı'nda ve yazılım sektöründe önemli atılımlar yapılmalıdır.

Bütün öğretmenlerimize Bilişim Teknolojileri eğitimi verilmelidir.

YÜKSEK ÖĞRETİM

Türkçe kaynakların geliştirilme çabalarına hız verilmesi, özgün yapıtların desteklenmesi, çevirilere hız verilmesi sağlanmalıdır.

Yüksek öğretim ve araştırmada, Türkçe'nin bilişim dili olarak kazanmış olduğu gücün artırılarak korunmasına ve bilim dili olarak güçlendirilmesine önem verilmelidir.

Bilgisayar Mühendisliği Bölümlerinde sağlanması gereken en alt sınırdaki olanaklara erişilmeden yeni Bilgisayar Mühendisliği Bölümleri (ve de bilişim uzmanı yetiştiren diğer birimler) açılmamalıdır.

Teknopark ve benzeri olanakları mümkün olduğunca kullanarak, öğretim elemanlarının sanayi için araştırma yapabilecekleri ve aynı zamanda maddi rahatlık sağlayacak AR-GE projeleri oluşturulmalıdır.

Her kesitten bilişim insan gücü açığını kapatabilmek için internet teknolojilerinden yararlanılmalıdır. Özellikle, büyük üniversitelerimizde internet üzerinden ülke yüzeyine yayılmış sertifika eğitimleri yapılmalıdır. Bununla ilişkili olarak da, internete dayalı uzaktan eğitim, benzetim, vb olanaklar eğitim yöntemlerine katılmalıdır.

Lisansüstü eğitim ve araştırma ağırlıklı üniversitelerin oluşması teşvik edilmelidir.

Bilişim alanında öğretim kadrolarının istenen nitelik ve nicelikte tutulması için, öğretim kadrolarını arama, bulma ve kuruma çekme işlevi, bu kurumlarda tanımlı bir iş olarak üstlenilmelidir. Yabancı ülkelerde ve ülkemizde bu alanda doktora öğrenimi gören kişilerle iletişim kurulmalı ve ilişki sürdürülmelidir.

Eleman açığı fazla olan bölümlere, yurtdışından geçici statüde öğretim üyeleri davet edilebilmesi için gerekli özendirici mali kaynaklar sağlanmalıdır.

UZAKTAN EĞİTİM

Eğitim amaçlı ikinci bir internet omurgası (Internet 2) oluşturulmalıdır. Eğitim portalları oluşturulmalı, web üniversitelerine teşvik ve muafiyetler sağlanmalıdır.

ÖZEL KURSLAR VE SERTİFİKA EĞİTİMİ

Örgün eğitim ya da iş olanağı bulamayan genç nüfus, kurs ve sertifika programları ile bilişim alanında üretken duruma getirilmelidir.

Askerlik görevlerini yapmak üzere silah altına alınan gençlerimize bilgisayar okur-yazarlığı öğretmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde düzenlemeler yapılmalıdır.

Tüm memurlarımızı bilgisayar okur-yazarı yapmak amacı ile ulusal bazda Kamu Personeli Bilişim Sınavı (KPBS) oluşturmalı ve bu sınavda başarılı olan memurlarımıza ek tazminat sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

Bilişim sektörleri gelişmiş olan toplumlar, bilişim teknolojilerini geliştirme yeteneğine sahip olan toplumlardır ve teknoloji geliştirmeyi “**yeniliği hedefleyen AR-GE**” yaklaşımı ile yapmaktadırlar.

AR-GE'de yetkinlik kazanmış İsrail, İrlanda gibi ülkeler toplumlarının refah düzeyini neredeyse üç katına çıkarırlarken, Türkiye yerinde saymış, hatta düşürmüştür.

Diğer sektörler dünyadaki krizlerden etkilenip gelirleri ani düşüşler gösterebilirken, AR-GE krizlerden etkilenmeyip, tersine kriz zamanlarında daha çok getiri sağlayan bir faaliyet alanı olmuştur. AR-GE'nin verimsiz bir yatırım olduğu, harcanan kaynağın boşa gideceği zihniyeti mutlaka terk edilmelidir. AR-GE yatırımlarına harcanan paradan, orta-uzun vadede (2-10 yıl arası) çok daha fazlasının geri döndüğü bilinmektedir.

"Bekleyelim, önce ekonomik istikrar sağlansın, daha sonra ARGE konularına eğilelim" yaklaşımı son derece yanlıştır. Türkiye'nin daha fazla beklemeye tahammülü yoktur. Türkiye'nin ekonomik istikrara giden yolu AR-GE'den geçmektedir.

Her onbin çalışan arasında araştırmacı sayısı Türkiye'de **11**, Avrupa Birliği ülkelerinde **94**; Gayri Safi Yurtiçi Hasıla içinde AR-GE'ye ayrılan pay Türkiye'de yüzde **0,63**, Avrupa Birliği'nde yüzde **1,92**; milyon nüfus başına düşen yıllık bilimsel yayın sayısı Türkiye'de **93**, Avrupa Birliği'nde **613**; Avrupa Patent Ofisi'nden alınan milyon nüfus başına düşen yıllık patent sayısı Türkiye'de **bire bile ulaşmazken** Avrupa Birliği'nde **135** olarak görülmektedir.

Bu tablo, aradaki farkın azaltılması için gösterilmesi gereken çabanın boyutunu ortaya koymaktadır.

Bilişim sektöründe ARGE yeteneğini artırabilmek, geneldeki AR-GE yeteneğimizi artırabilmemiz ile doğrudan ilintilidir.

Bunun için AR-GE'ye bakış açısı mutlaka değiştirilmelidir.

Tüm üretim sektörlerinde AR-GE kültürünün yayılması için çalışmalıdır.

Ulusal AR-GE öncelikleri belirlenmeli ve Türkiye'ye uluslar arası pazarlarda rekabet üstünlüğü sağlayacak teknolojiler geliştirilmelidir. TÜBİTAK tarafından yürütülmekte olan ve bu önceliklerin belirlenmesini sağlayacak **Ulusal Teknoloji Öngörü** çalışmasına konunun bütün taraflarınca gereken önem verilmelidir.

AR-GE'ye dayalı tedarik sistemi geliştirilmelidir.

Bilişim teknolojileri AR-GE'sinin özelliği nedeniyle, uluslararası standartlara uygun veya ulusal olması önem gösteren yazılım geliştirme faaliyetleri, AR-GE faaliyetleri arasında değerlendirilmelidir.

Ulusal yazılımleri kurulmalı ve desteklenmelidir.

Türkiye'de üniversite sistemi yeniden yapılanmalı ve bu yapı içerisinde araştırma üniversiteleri desteklenmelidir.

Sanayinin gereksinmesi olan teknolojik araştırma konuları, doktora ve yüksek lisans tez konuları durumuna getirilebilmelidir.

Türkiye'nin AB ile en etkin ve verimli olarak eklemleneceği alanlardan bir tanesi AR-GE'dir. Türkiye **AB 6. Çerçeve Programı**'na katkı payını yatırarak tam üye olmalıdır.

Ülkemizi bilgi toplumuna dönüştürme hedefini gerçekleştirmek için bilişim alanında bugünden atılması gereken adımları belirlemek üzere, Başbakan Sayın Bülent Ecevit'in çağrısıyla ve konuya taraf kurumlarımızın ve parlamentomuzun temsilcilerinin katılımlarıyla, 10-12 Mayıs 2002 tarihleri arasında Ankara'da toplanan Türkiye Bilişim Şûrası aşağıdaki kararlarını kamuoyunun bilgilerine sunmaktadır:

21. yüzyılda ülkelerin zenginlikleri yalnızca para ya da doğal kaynaklarının zenginliği ile değil, aynı zamanda bilgi ve insan kaynaklarının zenginliği ile de ölçülmektedir. Türkiye'nin küreselleşen dünyada hak ettiği yeri alması, **bilgi ve iletişim teknolojilerinde**, kısaca **bilişim teknolojilerinde** yetkinleşmesine bağlıdır. Bunun için:

- ➔ TBMM Bilişim Şûrası Kurulu üyesi milletvekillerinin Şûra sırasında oybirliği ile kurulmasını benimseyip, taahhüt ettikleri "TBMM Bilişim Komisyonu" ivedilikle kurulmalıdır.
- ➔ Ülke Bilişim Stratejilerini oluşturacak, uygulamaları takip ve koordine edecek, sorunlara müdahale edip çözecek kurumsal bir düzenlemeye gidilmelidir.
- ➔ Bu düzenleme gerçekleştirilinceye kadar Başbakanlığa bağlı ve özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve akademik çevrelerin de katıldığı bir Bilişim Kurulu zaman kaybetmeden kurulmalıdır.
- ➔ Hükümetimizin Ulusal Programda taahhüt ettiği **eAvrupa+** girişimine ülkemizi uyarlamaya yönelik e-Türkiye projesi kapsamında ulusal seferberlik ilan edilmeli; hem toplumda hem de devlet katında e-Kültür'ün oluşturulması sağlanmalıdır.

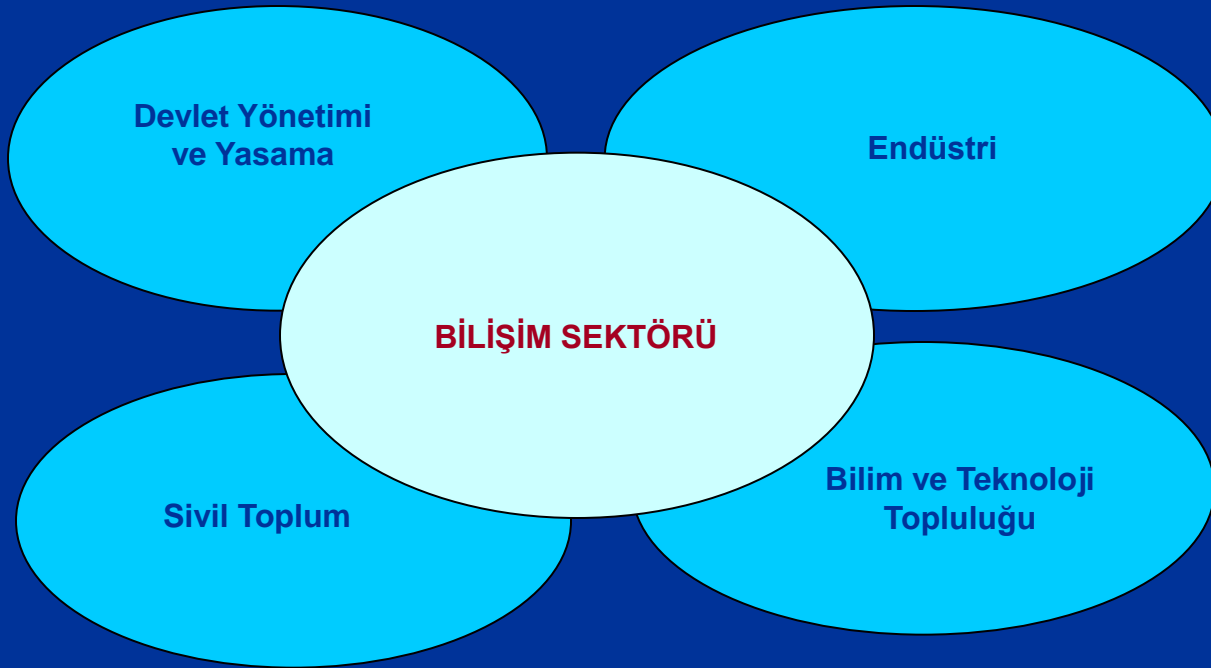
- ➔ Devletın tüm iş süreçleri, e-Devlet yaklaşımı ile tekrar gözden geçirilmeli; vatandaşa ve konuya taraf tüm kurum ve kuruluşlara ilişkin bilgi kaynakları belirlenmeli; devletteki bilgi dolaşımı bu kaynaklar üzerinden yapılmalıdır. Çalışmalarda temel yaklaşım bürokratik süreçlerin verimliliği ve vatandaş memnuniyetinin sağlanması olmalıdır.
- ➔ Bilgi toplumuna geçiş sürecinde ülkemizin hukuk alanındaki vizyonu, "toplumsal ve bireysel yaşamın her alanında belirleyicilik işlevi üstlenen bilginin, fikri emeğin ve yaratıcılığın değerinin tanındığı, saygı gösterildiği ve korunduğu, sayısal uçurumu engelleyen dinamik bir hukuki altyapının, düşünce, ifade, bilgiye erişim özgürlüğü ve kişisel verilerin korunması başta olmak üzere, hukuk devleti temel ilke ve kuralları çerçevesinde gerçekleştirilmesi" olarak belirlenmelidir.
- ➔ Türkiye 21. yüzyılda varlığını sürdürebilmek için eğitim politikasını yeniden yapılandırmak zorundadır. Bu yapılanma, toplumumuzun düşünme, öğrenme ve iletişim alışkanlıklarını geleceğin gereksinimlerine yanıt verecek biçimde değiştirebilmek; yaratıcı, girişimci, esnek, yenilikçi ve sorgulayıcı bir düşünce tarzı geliştirebilmek için bilişim teknolojilerinden yararlanmaya yönelik olmalıdır.
- ➔ Türkiye, AR-GE kültürünü toplumun her alanına yaymak, uluslararası nitelikte AR-GE yapmak ve dünyada bilişim teknolojilerinin seçilmiş alanlarında, özellikle yazılım alanında söz sahibi bir ülke konumuna gelmek zorundadır. Bu konuda önemli bir adım olan Avrupa Birliği 6. Çerçeve Programı'na katılım kararının gerekleri yerine getirilmelidir.
- ➔ Girişimcilik, üniversite-sanayi işbirliği desteklenmeli, bu amaçla teknoparklar, girişim sermayesi gibi oluşumların yasal düzenlemeler ve teşvik mekanizmaları ile önü açılmalıdır. ABD ile ülkemiz arasında görüşülen "Nitelikli Endüstriyel Bölge" anlaşmaları ve benzer uluslararası anlaşmalar kapsamına bilişim teknolojileri mutlaka dahil edilmelidir.

- ➔ Türkiye, coğrafi konumunun sağladığı avantajını, ülkeler ve kıtalar arasındaki sayısal iletişimde "Avrasya Sayısal Kavşak Noktası" olma avantajına dönüştürmelidir. Bunun için ulusal bilişim altyapısı, tüm aktörlerin ortak yatırım ve fon destekleriyle 2003 yılının ilk yarısında kuruluş işler hale getirilmelidir.
- ➔ İnternet'in yaygınlık kazanması için daha ucuz, daha hızlı ve daha güvenli İnternet hizmeti verme ilkesi, geniş bant altyapısı ile desteklenerek hayata geçirilmelidir. Bunun için yapılacak planlamada Sayısal Abone Hattı (DSL) altyapısı 2003 yılı sonuna kadar tüm yurdu kapsayacak biçimde hizmete açılmalıdır.
- ➔ İletişim sektörünün özelleştirilmesi 2003 yılı sonuna kadar gerçekleştirilmeli; buna koşul olarak bu sektörde adil rekabet ortamı sağlanmalıdır.
- ➔ "Türkiye'de Yazılım Üretimini Teşvik Edilmesi Hakkında" Bilişim Şurası Sektörün Gelişimi Çalışma Grubu tarafından hazırlanmış olan yasa taslağı önerisi TBMM'ye sunularak ivedi olarak yasalaşmalıdır.
- ➔ Meclisimizde bilişim konusunda partilerimiz tarafından sağlanan uzlaş, konunun, bütünleşikliği sağlayacak bir "Bilişim Reformu" olarak ele alınmasının temelini oluşturacaktır.
- ➔ Türkiye Bilişim Şûrası Düzenleme Kurulu gelişmeleri izlemek üzere üç ayda bir toplanacaktır. Gelişmeler web sayfasından kamuoyuna sürekli olarak duyurulacaktır.

Şura'da Gözlemler

Şura'da yapılan toplantılarda konuşanların büyük bölümü, bilişim sektörünün beklenen sıçramayı yapabilmesi için, dört odaklı çabaların sürdürülmesi gerektiğini özellikle vurgulamışlardır:

Bütünleşmiş Bir BT Yapısının Şekillendirici Aktörleri

- ➔ Şura, 8 ay boyunca çalışan, 300 kişinin görev üstlendiği 7 Çalışma Grubunun raporlarını hazırlamaları sonucu toplanmıştır. Hazırlanan bu raporlar bir yandan adım adım internette yayınlanmış, sonuç raporlar ise topluca basılmıştır.
- ➔ Şura, bu raporların tartışılması çerçevesinde düzenlenmiştir. ODTÜ Toplantı Merkezinde düzenlenen toplantıda, bir ana salonda paneller yapılmış, 7 salonda da eşanlı olarak çalışma grupları raporlarını tartışmalara açmıştır.
- ➔ Şura, 3 gün sürmüştür, sonunda bir “Sonuç Bildirgesi” yayınlanmıştır. Katılım serbest olmasına karşın yaklaşık 500-600 kişi katılmıştır.
- ➔ Odamızın çevresinden bir katılımın olmamıştır.
- ➔ Ülkemizde ilk kez yapılan bu büyük organizasyonun çok başarılı olduğunu söylemek zordur:
  - ➔ Çok katılımcı bir yol izlenmemiştir.
  - ➔ Şura’da ortak bir aklın oluştuğunu söylemek olanaklı değildir. Geniş bir uzlaşma sağlanamamıştır.
  - ➔ Özellikle siyasetin ve karar vericilerin ilgisizliği düşündürücüdür.
  - ➔ Ülkemiz için stratejik bir plan ve uzantısı eylem planı ipuçları oluşturulamamıştır.
  - ➔ Neredeyse “Mecliste bir Bilişim Komisyonu kurulması” ile yetinilmiştir.

- ➔ 2.500 yılda dünya nüfusu 50 kat artarken, bilgi 10.000.000 kat artmıştır. Artış, daha da hızlanarak sürmektedir.
  - ➔ Bilgi toplumu, artık söylemlerin değil uygulamaların konusu olma noktasındadır. Bilgi toplumuna geçişi niteleyen e-Devlet uygulamaları için Japonya ve ABD 2003'ü, Kanada-Almanya ve İngiltere 2005'i hedeflemişlerdir.
  - ➔ Örn. 2005 yılıyla birlikte, Almanlar, devletle olan 1.200 adet işlerini elektronik ortamda göreceklerdir.
  - ➔ Dünya Bankası raporlarına göre e-Devlet'e (e-government) geçişte,
    - ➔ %20 teknoloji
    - ➔ %35 süreçler
    - ➔ %40 değişim yönetimi
    - ➔ %5 şans
- rol oynayacaktır.
- ➔ Bugün tehlikeli bir tekelleşme söz konusudur: Dünyada bilgi paylaşımının %75'ini ABD kontrol etmektedir. Sayın Ali KOÇ bu adaletsizliği, Türkiye için bir şans olarak görmektedir.
  - ➔ Bu şansı bir avantaja dönüştürmek için Türkiye'nin, siyasi partiler üstü, düzenleyici kurumları hızla oluşturması gerekiyor

Öte yandan **Almanya e-Government Projesi** kapsamında devletin modernizasyonu konusunda, “Bilgi Toplumunun Çağdaş Yönetimi”ni oluşturma yolunda İçişleri Almanya Bakanlığı tarafından ele alınan alanlardan birini “mekansal veriler” oluşturuyor. Almanya’da 22 ana başlık altında toplanan faaliyet merkezlerinden birisini, “**Mekansal Veri Merkezi**” oluşturmaktadır. Bu merkez için, İçişleri Bakanlığı’nın 2002 tarihli “**Çağdaş Devlet-Çağdaş Yönetim**” başlıklı raporunda şunlar yer alıyor:

Mekansal bilgiler, bir ülkenin toprak varlığının nitelenmesine yönelik yerel ve mekan ilintili verilerdir. Çağdaş bir bilgi ve iletişim toplumu, böylesi verileri çok çeşitli alanlarda kullanır. Sayısal mekansal bilgilerin kullanım alanının genişliği, ulaşım güvenliğinden ve trafiğin yönlendirilmesinden, mobil telefonlara, mekan planlamaya, çevre sorunlarının çözümüne ve mekansal kriminal analizlere kadar uzanır. Leipzig’deki Kartoğrafya ve Jeodezi Genel Müdürlüğünün Mekansal Veriler Merkezi’nde, veriler yönetilir, değerlendirilir ve güncellenir. Bu veriler on-line olarak kullanıma sunulmaktadır. Merkezi bir mekansal veri portalı, kullanıcılara, tüm Almanya genelindeki taşınmazlara ilişkin her zaman güncel ve bütüncül bir bakış sunmakta, kullanılabilirlik, kalite ve yararlanma olanakları konusunda bilgilendirmekte ve kapsamlı bir kullanıcı servisi faaliyet göstermektedir. Aylık 3.000 erişim, mekansal veri merkezinin bu yeni servisinin yoğun biçimde kullanıldığını göstermektedir. Verileri gelecekte internet üzerinden kullanıma sunabilmek için, bugün bir prototip denenmektedir. Bunun geliştirilmesiyle on-line bir işletim oluşturulmuş olacaktır. Bu, şimdiye kadar kataloglarla ya da sözlü olarak kullanıcılara sunulan hizmetlerin neden olduğu yüksek masraflarda ciddi bir azalmayı da sağlayacaktır.

Ülkemiz, uzun yılların birikimleri sonucu, şişe ağzında birikmiş, ikide birde ayağına takılan sorunlarla yüzleşiyor. Yüzleşmek zorunda kalıyor. Bunun sonucunda ya bu sorunları aşma kararı verecek, ya da bu sorunlarla, daha da kötüsü onlara eklenecek başkalarıyla yaşamayı bir toplumsal alışkanlığa dönüştürecek. Bu sorunları aşmak ise, öyle görünüyor ki, eski yöntemlerle ve yaklaşımlarla olanaklı değil. Her şeyden önce olaylara yaklaşımın, onların kavranışının, temel olanla göreceli olanın ayırmsanabilmesinin sağlanması gerekiyor. Bu ise, bizde kabaca “kafanın değişmesi” olarak nitelenen, ama aslında kafanın değil de onun içinin değiştirilmesi anlamında bir düşünsel değişimi zorunlu kılıyor. Bart Kosko, "Değişmeden öğrenemez ve öğrenmeden değişemeyiz," diyor. Bu öncel koşul sağlanmadan, eski yaklaşımlarla bir ulusal yenilenmeye soyunmak, sonucu baştan belli güreşe çıkmakla eş anlamlıdır. Hoş bir niteleme var: “Akıllı insan aklını iyi kullanabilen; daha akıllı insan ise, aklına başka akıllar katabilendir.” Aklımıza başka akıllar katmaya çalışarak, bu sürecin zorunlu kıldığı dönüşümlere başlamalıyız...

Bu yaklaşım sürdürülürse, belirtilmesi gereken şudur: Gelişmelerin hızına, boyutlarına, kapsamına bakıldığında, kendi ulusal fotoğraflımızla yan yana getirip bir değerlendirme yapıldığında, sorunların yığılması gözümüzü korkutabilir. Ancak, dışımızda gelişip bizi kuşatan değişim zorunluluğunu, gözlerimizi kapatarak yok edemeyiz. Burnumuzun dibine dayanmış olan değişimi ertelememiz için yaratacağımız her gerekçe olsa olsa bu kuşatmayı güçlendirecektir. Oysa kuşatmanın kaldırılıp, kapıların açılıp, dışımızdaki yeni iklimin parçası olmak gerekiyor. Bunu söylerken, olayı küreselleşmeye indirgemediğimi vurgulamalıyım.

Çünkü, Aykut GÖKER'in haklı olarak vurguladığı gibi, "**Enformasyon toplumuna ilişkin çözümlerinde bir noktada yanılığa düşmemek gerekir: Sanılmamalıdır ki, enformasyon teknolojisindeki (ve buna paralel olarak telekomünikasyon, bilgisayar ve ağ teknolojilerindeki) muazzam gelişme, enformasyona erişimi kolaylaştırdığı gibi, her tür 'bilgi'ye erişimi de kolaylaştırmaktadır. Kolaylaşan, en fazla 'codified knowledge' yani 'kodlanmış/açık bilgi'ye erişimdir. Ama, 'tacit knowledge' yani 'zımni/örtük bilgi'ye erişim, eskisinden çok daha zor hâle gelmiştir.**" Sürdürüyor uyarısını sayın GÖKER, "**Kendi bakış açımdan önemli olan nokta, tarihin, tanıdığı olduğumuz bu evresinde, sanayi toplumlarının evrilmekte olduğu bu yeni toplum yapısının egemen olacağı bir dünyada da, pazarlardaki rekabet üstünlüğünün, bilgisayarların taşımadığı örtük bilgiye egemen uluslara ait olacağını iyi kavramamızdır.**"

Bu uyarı, uluslar arası arenada ortaya çıkan iklimi gözetirken, elimizde şemsiyemizi unutmamak gerektiği konusunda bir uyarı olarak algılanmalıdır.

Çıkarımlar

- ➔ Biz, Harita ve Kadastro Mühendisleri, sektörümüz, onun kurumları ve insan kaynakları ne yapmalıyız?
- ➔ Bu komisyon ne yapmalı?
- ➔ Geçen yıl yapılan ve çok yararlı olduğunu düşündüğüm öğrenme süreci yeterli mi? Yoksa **yeni ve farklı bir öğrenme süreci** mi başlatmalıyız?
- ➔ Genelde kendisini bu sürecin bir parçası olarak görmeyen meslektaşlarımızda bir ilgi nasıl yaratılacak?
- ➔ Birçok dönüşümü,
  - ➔ Kurumsal dönüşümü
  - ➔ Yasal altlıkları
  - ➔ İş ve hizmet standartlarını
  - ➔ Yeni bir iş yapma anlayışını
  - ➔ Verilerin paylaşımını
  - ➔ Bilgilerin güvenliğini
  - ➔ Güncelleme çalışmalarını
  - ➔ ...nasıl sağlayacağız?

- ➔ Bir yerlerden başlamamız gerektiği kesin...
- ➔ Bu başlangıç için hepimize görev düşüyor
- ➔ Bunu sağlayabilmek için de önce bizlerin, alışkanlıklarımız, anlayışlarımız, olaylara bakışımız, birlikte iş yapma becerilerimiz vb konularda düşünerek, **işe kendimizden başlamamız gerekiyor...**

Şunu unutmamalıyız:

***BİNLERCE KİLOMETRE SÜRECEK BİR
YOLCULUK, KÜÇÜCÜK BİR ADIMLA BAŞLAR...***

Konfüçyüs

A microscopic image of plant tissue, likely a cross-section of a stem or root, showing numerous small, circular cells with distinct cell walls. The cells are stained, with some showing a yellowish-brown center and a darker blue outer ring. The overall appearance is a dense, repeating pattern of these circular structures.

ጥፍፍታ
ጥፍፍታ